

Forord

Dette nummer af NyS spænder bredt. Det rummer artikler om fonetiske dialekttræks udbredelse i Århus, om variationen mellem subjektspronominers kasusformer, fx *vi der gjorde det* vs. *os der gjorde det*, og fra tekstlingvistikken artikler om hvordan læsere skaber forståelse af en tekst, og om rammesætning som social handling.

I artiklen *Lokalt regionalsprog eller regionalt rigssprog? – en undersøgelse af Århusdansk* ser Kathrine Thisted Petersen nærmere på dansk som det tales i Århus af indfødte århusianere. Hensigten er at diskutere om Århusdansk kan defineres som en lokal regiolekt eller som en (svagt) regiolektfarvet form for standarddansk, altså om dialektudtyndingen har taget endnu et skridt videre. Analysen inddrager 9 indfødte århusianeres sprog, og forfatteren undersøger udbredelsen af 14 fonetiske træk der traditionelt regnes for typisk jyske. Det vises at de traditionelt lokale træk er på tilbageslag i den yngre generation, hvorimod den ældre generations sprog er mere farvet af traditionelle dialekt- eller regiolekttræk. Interessant nok stemmer disse sproglige observationer ikke overens med informanternes egen opfattelse af sig selv idet de alle, på tværs af generationerne, betegner deres sprog som ret lokalt.

I sin artikel *Dig og mig og vi to* griber Jørgen Schack fat i analysen af pronominal subjekters kasusformer, *vi/os* osv., i Erik Hansen og Lars Heltofts *Grammatik over det Danske Sprog*. Hvor kasusformen hos Hansen og Heltoft analyseres som et spørgsmål om hvorvidt subjektspronomenet har anaforisk reference eller ej – nominativ hvis subjektet har anaforisk reference, oblik form hvis det ikke har – fremhæver Jørgen Schack med støtte i den grammatiske litteratur at valg af kasusform afhænger af om pronomenets subjektsfunktion er entydig eller ej. Hovedreglen er at hvis pronomenet har entydig subjektsfunktion, står det i nominativ. Hvis pronomenet ikke har entydig subjektsfunktion, står det i oblik form. Variationen mellem nominativ og oblik form er kun til stede når det ikke er indlysende at pronomenet fungerer som subjekt.

Ib Ulbæk argumenterer i sin artikel *Andenordenskohærens* for indførelse af netop dette begreb i tekstlingvistikken. Hvor *førsteordenskohærens* omfatter kohærens der opstår ved hjælp af traditionelle og velkendte kohæsive midler, refererer *andenordenskohærens* til den type kohærens som kan opstå når sætninger der ikke bindes kohæsivt sammen, alligevel fortolkes som sammenhængende på et højere niveau. Det kan for eksempel ske når en tekst skifter perspektiv eller bruger ironi. Ulbæk viser hvordan andenordenskohærens indgår i tekstanalyse som en vigtig ramme for inferentielle slutninger om sammenhæng mellem sætninger og afsnit.

Simon Borchmanns bidrag, *Rammesætningen som typificeret handling i nyhedsanalysen*, er en korpusbaseret analyse af genren nyhedsanalyse i danske aviser. Analysen fokuserer på den ramme som nyhedsanalysernes overskrifter danner, deres *rammesætning*, og på hvordan denne realiseres i selve artiklerne. Der inddrages elementer fra genreanalyse, tekstforståelsesteori og informationsstrukturteori i analysen, som fremhæver rammesætningen som typificeret og konstituerende for den type social handling som nyhedsanalysetekster udgør.

Det sidste bidrag i dette nummer er en replik fra to af redaktørerne af *Retskrivningsordbogen*, 4. udgave (2012) til Kirsten Rasks anmeldelse af samme i NyS 44.

Vi ønsker læserne god fornøjelse med læsningen.